

विकल्मष *a.* Sinless, stainless, guiltless.

विकवच *a.* Armourless.

विकषा (सा) Bengal madder.

विकस् 1 P. 1 To open, expand (fig. also); विकसति हि पतङ्गस्योदये पुण्डरीकम् *Mā.* 1. 28; *Śi.* 9. 47, 82; *Ku.* 7. 55; निजहृदि विकसन्तः *Bh.* 2. 78. -2 To burst, become divided. -*Caus.* To open, cause to expand; चन्द्रो विकासयति कैरवचकवालम् *Bh.* 2. 78; *Śi.* 15. 12; *Amaru.* 84.

विकसः The moon.

विकसित *p. p.* Blown, fully opened or expanded; विकसितवदनामनल्पजल्पेऽपि *Bv.* 1. 100.

विकासः 1 Blowing, expanding, blooming, budding. -2 Increase, growth; पुरा रुढे स्नेहे परिचयविकासदुपचिते *U.* 6. 28; see विकास also.

विकासनम् Expansion, opening, blowing.

विकस्व (श्च) र *a.* 1 Opening, expanding; कुशेशयैरत्र जलाशयोषिता मुदा रमन्ते कलभा विकस्वरैः *Śi.* 4. 33. -2 Loud, distinctly audible (as a sound); उदञ्जयत वैकृतात् करप्रहजादस्य विकस्वरस्वरैः *N.* 2. 5; *Dk.* 1. 1.

विकाङ्क्षा 1 False assertion (विसंवाद); दुःखोपायस्य मे वीर विकाङ्क्षा परिवर्तते *Mb.* 7. 80. 16. -2 To be desireless. -3 Hesitation; न मे विकाङ्क्षा जायेत त्यक्तुं त्वां पापनिश्चयाम् *Rām.* 2. 73. 18.

विकालः, -विकालकः 1 Evening, evening twilight, the close of day. -2 Improper time, unseasonable hour; (अवेला); अभिज्ञातकृतः पन्था विकाले गन्तुमिच्छता *Rām.* 2. 99. 10; *Mb.* 3. 297. 83; *Pt.* 5. 88/89.

विकालिका A perforated copper-vessel which, placed in water, marks the time by gradually filling; cf. मानरन्ध्रा.

विकाश 1 *Ā.* 1 To appear, become visible. -2 To bloom, open. -3 To shine. -*Caus.* 1 To display, manifest. -2 To illuminate.

विकाशः 1 Manifestation, display, exhibition. -2 Blowing, expanding (usually written विकास in this sense); बालेन्दुवकाप्यविकाशभावादभुः पलाशान्यतिलोहितानि *Ku.* 3. 29; विकाशः केषांचिन्नयनसुभगैर्विशुद्धयैः *Rāj. T.* -3 An open or direct course; विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणाः *Ki.* 15. 52. -4 An oblique course; *Ki.* 15. 52. -5 Joy, pleasure; *Ki.* 15. 52. -6 Sky, heaven (आकाश); *Ki.* 15. 52. -7 Eagerness, ardent desire; युगपद्विकासमुदयाद्रमिते शशिनः शिलीमुखगणोऽलमत *Si.* 9. 41 (where it means 'blowing' also). -8 Retreat, solitude, privacy. -9 Brightness, radiance.

विकाशक *a.* (-शिका *f.*) 1 Displaying. -2 Opening.

विकाशनम् 1 Manifestation, display, exhibition. -2 Blowing, expanding (of flowers &c.).

विकाशि (शि-सि) न *a.* (-नी *f.*) 1 Becoming visible, shining forth. -2 Expanding, opening, blowing. -3 Shining, resplendent; *Pt.* 3. 147.

विकिष्कुः A carpenter's measure of 42 inches.

विकुक्षि, विकुक्षिक *a.* Having a prominent belly; वसाश्चैवापरे पीत्वा पर्यधावन् विकुक्षिकाः *Mb.* 10. 8. 140.

विकुण्ठम् *N.* of Viṣṇu's heaven; प्रतिनन्ध जगादेदं विकुण्ठनिलयो विभुः *Bhāg.* 3. 16. 1; 7. 9. 39. -**पटा** *N.* of the mother of Viṣṇu.

विकुण्ठ *a.* 1 Sharp, penetrating. -2 Very blunt.

विकुण्ठित *a.* 1 Obtuse, blunt. -2 Weak.

विकुसः The moon.

विकूजनम् 1 Cooing, humming. -2 Rumbling (as of the bowels).

विकूणनम् 1 A side-glance, leer. -2 Contraction.

विकूणिका The nose.

विकूबर *a.* Deprived of the shaft or pole.

विकृ 8 *U.* 1 To alter, change, affect; विकारहेतौ सति विक्रियन्ते येषां न चेतांसि त एव धीराः *Ku.* 1. 59; *R.* 13. 42. -2 To disfigure, deform; विकृताकृति *Ms.* 9. 52. -3 To create, produce, effect; मनः सृष्टिं विकृते ज्ञेयमानं सिद्धयया *Ms.* 1. 75; नास्य विघ्नं विकृवन्ति दानवाः *Mb.* -4 To disturb, harm, injure (*Ā.*); हीनान्यनुपकर्तृणि प्रवृद्धानि विकृवते *R.* 17. 58. -5 To utter (a sound); विकृवाणः स्वरानय *Bk.* 8. 20. -6 To be faithless (as a wife). -7 To deprave, pervert, spoil. -8 To display. -9 To change for the worse, deteriorate (*Ā.*). -10 To rejoice (*Ā.*). -11 To feel aversion (*Ā.*). -12 To act in various ways (*Ā.*); विकृवन्तश्च तैः साकम् *Bhāg.* 10. 12. 9. -13 To decorate in various ways; प्रासादैः रत्नविकृतेः *Rām.* 1. 5. 15. -14 To exercise. -15 To distribute. -16 To destroy, ruin. -17 To spread, extend. -18 To become restless, move to and fro. -19 To act in a hostile manner. -20 To contend together. -21 To blame, revile; अनार्य इति मामार्याः ... विकारिष्यन्ति रथ्यासु *Rām.* 2. 12. 78.

विकारः 1 Change of form or nature, transformation, deviation from the natural state; cf. विकृति. -2 A change, alteration, a modification; प्रमथमुखविकारैर्हंसयामास गूढम् *Ku.* 7. 95; नेत्रवक्त्रविकारैश्च लक्ष्यतेऽन्तर्गतं मनः *Pt.* 1. 44; *Ś.* 7. -3 Sickness, disease, malady; विकारं खलु परमार्थतोऽज्ञात्वाऽनारम्भः प्रतीकारस्य *Ś.* 4; *Ku.* 2. 48. -4 Change of mind or purpose; मूर्च्छन्त्यमी विकाराः प्रायेणैश्वर्यमत्तेषु *Ś.* 5. 18. -5 A feeling, an emotion; विकारश्चैतन्यं भ्रमयति च समीलयति च *U.* 1. 35; 3. 25, 36; *Mā.* 1. 30. -6 Agitation, excitement, perturbation; कुतः परस्मिन् पुरुषे विकारः *Ki.* 17. 23. -7 Contortion, contraction (as of the features of the face); प्रमथमुखविकारैर्हंसयामास गूढम् *Ku.* 7. 95. -8 (In *Sān. phil.*) That which is evolved